

IVO TROŠT:

Za plačilo ali zastonj.

ajčkena je bila še Zdražbova Anica in srčkana. Vsi so jo imeli radi, še najrajši oče in mati. Saj je znala vse tako lepo požlobrudrati, vse na pol in vendar vsem umljivo. Ljubko se je smehljala in našobila rdeča ustna tako ljubeznivo, da bi se omečil kamen, ko bi ga prosila kruha. Življenje se ji je kar samo ponujalo, kakor da odmeva lepa pesem čez hrib in plan v veselo pomladno jutro. Vedela je, da je samo ona najgloblje v srcu dobrima roditeljima. Začela se je zavedati svoje moči in oblasti še bolj nego svoje sreče. Ta zavest jo je prevzela, da ni prizanašala kmalu nikomur več, če ji ni obveljalo vse.

Napel se ji je šobček, užaljeno je pogledala onega, ki je vedela, da jo bo miloval, pa se je skremžilo lepo lice v tako kisel obraz, kakor ga kaže dolgo deževje. To je spravilo v nevoljo celo črnega mačka, ki je zato prenehal s svojo prejo pri peči, dvignil rep in si poiskal udobnejši kotiček poleg dimnika v podstrešju.

Anica ni prizanašala s svojo trmico naposled niti dobri mamici. Ako ji je morala mamica odreči nezmislno prošnjo ali ni mogla ustreči pretirani želji, tedaj se je začel boj s trmico Zdražbove Anice, tedaj je bila Zdražbova Anica res še majhna, a prav nič srčkana, marveč silno kričava žabica, ki se je drla z neprijetnim glasom. Tedaj jo je posnemal domači pes Sultan, ki je imel samo toliko posluha za petje, da je grdo tulil, kadar je slišal, da pozvanja cerkovnik k nevihti. — Ta način bojevanja se je zdel deklici slednjič tako zanesljiv in uspešen, da si ni želela in ne iskala nič boljšega, z njim je dosegla vse. Še več! Stavila je mami kar naravnost predrzen pogoj: »Če mi ne daš, bom pa jokala.« — In joka ni bilo potem konca ne kraja. Naposled je morala tudi mama začeti odločilen boj, da je ne zmaga mala nasprotnica.

»Počakaj!« reče Zdražbova mama. Anica je čakala brez bojazni, češ, kdo mi more kaj, če jokcam?«

Zrele črešnje so se pravkar začele smehljati z dreves. Otroci so pasli poželjive poglede na njih in strokovnjaško ocenjevali, kako so dobre. Vsak zase je požiral sline. Mestni šolarji in šolarčki so skrivaje škilili k branjevkam na sadnem trgu, kjer so sedele poleg zvrhanih jerbasonov samih črešenj. — V tem času pride neko dopoldne domov oče Zdražba in prinese nekoliko kilogramov lepih črešenj. Vsi otroci so dobili primeren delež, tudi Anica. Opazila pa je mala razbrzdanka, da je mama še spravila nekaj črešenj v jedilno omaro. »Komu neki? Kdo jih pozoblje?« je silno skrbelo Anico. Neki glasek ji je šepetal na ušesce, da bi utegnil biti kdo drugi deležen ostalih črešenj in ne ona — Anica.

Ko se razide družina po opravi, se vrne Anica sama k mami v kuhinjo in ji potoži, da je lačna črešenj, ostalih črešenj v omari. Mamica v smeh, Anica v jok. Nežni obrazek se ji nabere v take gube, da bi se ga deklica sama ustrašila. Zato ji mamica prinese zrcalo. Anica se ogleda v njem in ne verjame, da je ona ter se obrne v stran in nadaljuje neprijetno godbo. Ker je mama ni hotela poslušati, so zaigrale v očeh solzice jezice, zakaj še ni dobila črešenj. Nazadnje se zadere: »Še bom jokala — še — še — še! Dokler mi ne daš črešenj!«

»Z jokom ne zaslužiš črešenj. Drugemu sem jih obljubila zastonj,« reče mati.

»Pa ne bom jokala,« odvrne deklica.

»Potem je tudi prav. S tem je ustrezno vsem,« pravi mati.

»Pa daj črešnje!« poprosi Anica.

»Obljubila sem jih nekemu zastonj, slišiš?« vpraša mati.

»Pa jih daj meni zastonj, saj ne jokam,« trdi hčerka.

»O ne! Ti jih hočeš z jokom zaslužiti in brez joka tudi zaslužiti! Umeš li, Anica? Ti zahtevaš za jok plačilo in za molk tudi plačilo. To ni zastonj,« dokazuje mati.

Anica je umolknila. Njena umetnost jo je privedla v zamero pri mamici ter jo slednjič grdo ostavila na cedilu. Dolgo je molčala Anica. Solze so se posušile na ličecih, očesci sta vprašujoče in razočarani zrla v svet, šobica je bila povešena, a usteca se niso več kremžila na jok. Poslej so imeli v Zdražbovi hiši samo še majčkeno in srčkano Anico!

Anka gleda v zvezde.

*Tam so bele zvezde,
v njih so stolčki zlati
in na njih sedijo
angelci krilati.*

*Pa k molitvi tihi
sklepajo ročice
in pobožno zrejo
Bogu v jasno lice.*

*Molijo za zdravje
mami in očetu,
da bi jima sreče
dal še na tem svetu.*

*In bi bilo kruha
v hiši vedno dosti,
in potem še oni
k nam prišli bi v gosti.*

Janko Samec.